

»Ein kann so spyrja um skeiðt hevur verið atborið, tá uttanlandaskuldin, til tess at tryggja økt virksemin í samfelagnum og til at útbýggja til framtíðarmøguleikar, er økt í sjeitiárunum.

Sjálvur haldi eg, svarið er nei, men vert er at leggja afturat, at nú rentubýrðan av hesi skuld togar upp ímóti 40—50 mill. kr. árliga, er orsök til at sýna varsemi og at prioritera iløgurnar soleiðis, at tær mest koma framleiðslufremjandi tiltøkum til góðar, og her eru mong øki enn at útbýggja skulu rimuligir móguleikar tryggjast øllum, sum hava hug at balast á hesum oyggjum.

Havi mangan nevnt, at tær studningsskipanir, vit hava eru so generellar, at ofta fer peningur til beinleiðis viðkan av einum forbrúki, sum frammanundan má tykjast rimuliga høgt, í hvussu er tá samlaða orka samfeligssins verður havd í havd í huga, meðan ov litið verður latið á øðrum økjum.

Nevnda prioritering má fyrst í komandi ári fremjast eisini í studningsskipanunum.

Atli Dam, lögmaður, gamlaárskvöld 1978

300 mill. kr. merkja í lágkonjunktur, vil hin einstaki í 1978 helst ikki halda, at hann inntøkuliga sæð er verri fyri enn í 1977.

T.d. verða fiskimanna-inntøkurarnar pr. dag hægri í 1978 enn í 1977 innan allar veiðuhættir, tá rækjuskjup, saltfiskatogarar og kraftblokkaskjup eru undantikin. Hesi skip vóru frammanundan tey, har inntøkurarnar lógu í tí frægara endanum.

Tímalent á landi og fastlont hava sambært sáttmálar tryggjað sær ávisan lónarvøkstur í 1978, so eisini hesum royntist árið hampuligt, serliga í meiri arbeiði hevur verið fyri hendurnar, orsaka av størri iløgum og víðgerð av øktari rávorunøgd.

Hvat uppløgurnar í heyst hava havt at týða fyri ársinntøk útróðrarmanna hava vit tíverri enn eingi tøl fyri, men hugsandi er, at her er úrsliðið lakari hjá onkrum.

Ein kann so spyrja um skeiðt hevur verið atborið, tá uttanlandaskuldin, til tess at tryggja økt virksemin í samfelagnum og til at útbýggja til framtíðarmøguleikar, er økt í sjeitiárunum.

Rentuskuldin stór — mugu prioritera iløgurnar

Sjálvur haldi eg svarið er nei, men vert er at leggja afturat, at nú rentubýrðan av hesi skuld togar upp ímóti 40—50 mill. kr. árliga, er orsök til at sýna varsemi og at prioritera iløgurnar soleiðis, at tær mest koma framleiðslufremjandi tiltøkum til góðar, og her eru, sum eg skal koma aftur til mong øki enn at útbýggja, skulu rimuligir móguleikar tryggjast øllum, sum hava hug at balast á hesum oyggjum.

Havi mangan nevnt, at tær studningsskipanir, vit hava, eru so generellar, at ofta fer peningur til beinleiðis viðkan av einum forbrúki, sum frammanundan má tykjast rimuliga høgt, í hvussu er tá samlaða orka samfeligssins verður havt í huga, meðan ov litið verður latið á øðrum økjum.

Nevnda prioritering (sum teir nú nevna valið millum meira og minni neyðug tiltøk) má fyrst í komandi ári fremjast eisini í studningsskipanunum.

Búskapurin

Føroyskur búskapur, grundaður á at nærum øll framleiðsla skal útflytast og nærum øll nýtsla innflytast, meðan arbeiðs-treyttirnar eru tengdar at sáttmálaviðurskiptunum við granna- og viðskiftalond, hevur størri orsök enn hesin hjá londum við meira fjøltáttadum vinnugrundarlagi at fylgja við alheims figgjarrákinum.

Serliga hevur tað verið infláiónin í vesturheiminum við væntandi búskaparvøkstri og versnandi gjaldoyristrygd, sum hevur nervað okkara viðurskipti.

Dollaravirðið, sum m.a. er treytað av í hvønn mun tað eydnast U.S.A. at fáa javnvág í uttanlandahandil og framleiðsluøking og tamarhald á infláiónini, hevur so ovurhonds stóran týdning fyri okkara móguleikar, at kenslan av, at hesin dollari helst eisini í 1979 verður ótrygt gjaldoyra, minna okkum á, at øll neyðug dubbingartiltek mugu setast í verk at tryggja framleiðsluni rimuligari sømdir, og øll hugsandi útbýgging, sum kann breiðka stóðið undir búskapi okkara, má fremjast. Hetta verður

ikkj gjort, uttan at tað í onkrum føri gerst trengr hjá einstøkum tegnum landsins. Samlaða orkan er einaferð ikki størri enn framleiðsluvirðið og trúverðugheit okkara sum lántakarar uttanlanda fyrisetar.

Í seinastu hálvársfrágreiðing síni metir OECD, sum er vesturlandanna felagsskapur fyri búskaparligari samvinnu, at útlitið fyri 1979 er bjartari enn verið hevur, bæði í teir vænta minkandi infláión, og tí gjaldoyrissamvinnan fer at geva tryggari gjaldoyrisviðurskipti, men longu nú eru tekin um, at sumt av tí, hesir spádómir byggja á, heldur ikki. T.d. kemur pris-hækkingin, oljuútflytandi londini hava boðað frá, saman við rembingum í hesum londum og í triðja heiminum, helst at merkja, at tann dollari, sum enn er víðurkent gjaldoyra í internationalum handli, ikki styrknar tað, vit kundu vóna, men heldur framvegis verður veittur. Hetta saman við óvissuni um avmarkingarnar í okkara fjarfiskiskapi kann lættliga ávirka

figgjarviðurskipti Føroya til tað verra í 1979.

Vaksa um framleiðsluna á flakavirkjunum

Vit verða tí í 1979 og árin framvir at útbýggja til broyttar móguleikar, m.a. við iløgum í økta víðgerð av fiski undan Føroyum. Landsstýrið hevði í summar tað meting, at framleiðsluorkan á fiskavirkjunum, sum í løtuni er 70.000 tons við 1 skifti rakstri, sum skjótast má verða økt til 110—120.000 tons. Ein kanning, sum Egnsviðviklingsdirektoratið danska júst hevur gjørt, tekur undir við hesi meting. Hetta krevur í stutta tíð iløgur uppá 150—175 mill. kr.

Hesar iløgur verða fyri biligari fiskasløg sum upsa, kongafisk og blálongu, so eftir stendur eisini arbeiði fyri at tryggja betri sölupris, effektivari framleiðslu og margfaldan av vørusløgnum, seljast skulu.

Arbeiði á øllum plássum

Í ídnaðinum á landi og landbúnaðinum verða eisini stórtøkt at taka, sum miða ímóti at tryggja arbeiði til allar hendur á teim plássum, búseting er í løtuni. Hitt almenna fær her uppgávur við stýring og figging viðvíkur, sum svara til tann setning, landið fyri árum síðani setti sær fyri fiskivinnuna og fiskaidnaðarvirkini.

Fyrsta dagin verður latið landsstýrinum nevndarálit, sum ein idnaðarnevnd greiðir úr hondum, og vil hon geva okkum grundarlag at meta um henda setning.

Afturat kemur, at iløgurnar í orku til okkara framleiðslurakstur og í nýggjar orkumóguleikar, saman við teim umhvørvisverjandi tiltøkunum, verða ovurstórar komandi árin.

Hetta sigur okkum, at ráðini til eina forbrúksviðkandi lónar- og úrtøkuskipan ikki liggja beint aftan fyri sýn, tí skal samfeligssorkan fyrst og fremst nýtast til at tryggja framtíðina, meðan havt verður í huga, at einki samfelag í longdini kann liva uttan javnvág imillum framleiðslu og nýtslu, so kunna vit eins væl beinanvegin gera okkum greitt, at varsemi í nýtslu, skynsemi í útbýgging og dubbing kunneikaliga verða høvudstættirnar í skapan av livsmóguleikum her á landi.

Medabýrgd og avgerð alra íbúgva

Tey kendu orðini hjá bretska politikkarinum um útlit til eitt tíðarskeið merkt av blóði, sveitta og tárur søgdu júst í tíðini, tey blivu søgd frá galdandi veruleika, men eru tey síðani so mangan misnýtt at mála daprar myndir av mongum livsviðurskiptum við. Tað er eingin orsök hjá okkum at nýta slíkt orðalag, tí vit hava eitt gott samfelag, eitt sterkt samfelag, eitt ríkt samfelag við mongum móguleikum, verður tað rætt umsið. Men vit skulu gera okkum greitt, at tað arbeiðssemi, tann virðing fyri materiellum virðum og tað skynsemi í umsiting, sum forfedrar okkara skuldu eiga fyri at skapa livsmóguleikar á hesum oyggjum, má ognast hvørjum einstøkum av okkum, og vit skulu gera okkum greitt, at tann stuðul, vit hvør sær koma at lata til framhaldandi útbýgging, aldri má gerast ein kodd, sum loyvir leiðsluni í samfelag og framleiðslu okkara hvíld, men bert elvir til at vinna sum mest burtúrur givnum móguleikum, tí ikki ber til bert at draga nýggjar móguleikar uppí, teir tómast einaferð.

Hugsanin um beinleiðis medabýrgd og avgerð alra íbúgva í hesum

samfelag eiga tí idag størri aktualitet enn nakrantíð fyrr.

Politisk óvissa

Politiskt er støðan merkt av ótryggleika og óvissu. Valið í heyst hevur ikki útloyst móguleikar fyri skjótt at fáa í lag ein politiskan meiriluta, sum vil á-taka sær ábyrgd av teim metingum og avgerðum, neyðugar verða.

Men vónandi eydnast samvinnandi fólkastýrinum innan alt ov leingi at fáa til vega eina nóg sterka politiska leiðslu í hesum landi.

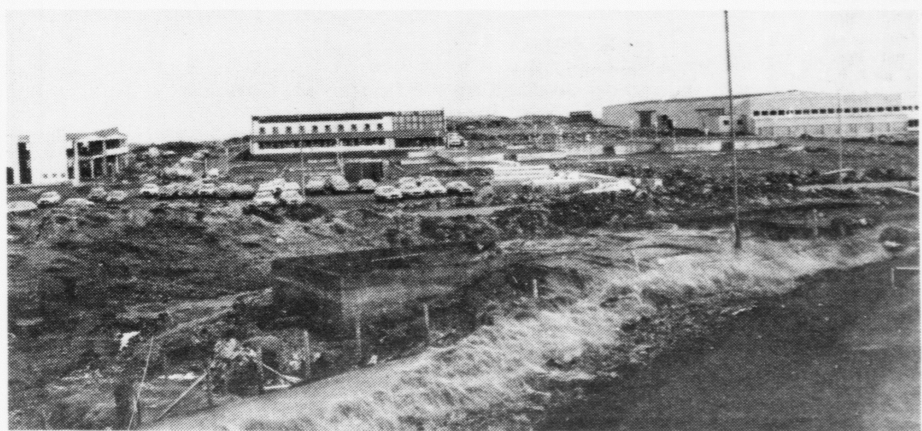
Hendan fær úr at gera, fyrst og fremst við at konsolidera verandi samfelagið, seta í verk tey stórtøk, samtykt vórðu í heyst og framhaldandi skapa trygd sosialt og vinnuliga við góðum umstøðum at liva eitt ríkt andaligt og mentunarlígt liv her á landi.

Hetta gamlaárskvöld skal eitt av ynskjum min-um fyri Føroya fólk verða, at tað ikki eydnast kreftum, sum helst sáa misnøgd, og í góðskunnar seyðaklæðum, sum ofta eru sjálgvóðskunnar ússi, gera seg til dómarar yvir medmenniskjum, sum eisini gera sína skyldu í okkara samfelag, at ørkymla so, at kenslan hjá hinum einstaka av, at hann og hon liva sum fræls menniskju í frælsnum landi, verður skerd.

Vit lata ikki tað spæl upp til intoleransu, vit á ávisan mun hava merkt seinnu tíðina, sleppa at dálka okkara siðmenningarliga, mentanarliga og andaliga umhvørvi.

Tankar okkara leita til teirra, sum í árinum vóru fyri svárum missi, og kenna við djúpan samhug við hesum.

Landsstýrisins vegna ynski eg øllum føroyingum burturi og heima eitt eydnuríkt nýr og Harrans signing í tí verki, vit hvør sær greiða úr hondum komandi ár.

Iløgurnar í m.a. handilsbygningar hava verið ovurstórar